

BİR SINIF ÇALGISI OLARAK BLOKFLÜTÜN İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI GERÇEKLEŞTİREBİLMEDEKİ YETERLİLİĞİ¹

THE ADEQUACY OF THE BLOCKFLUTE IN IMPLEMENTING PRIMARY SCHOOL MUSIC CLASSES' CURRICULUM

Ayça ACAR ÖNAL*

Salih AYDOĞAN**

ÖZET

Bu araştırmada, bir sınıf çalgısı olarak blokflütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, ilköğretim okulları müzik dersi öğretim programındaki konuları da içeren bir anket tekniğiyle geliştirilmiştir. Çalışmada problem durumunun açıklığa kavuşturmasına yardımcı olması bakımından ilköğretim okullarında kullanılan müzik dersi öğretim programı, programın bir ögesi olan hedef ve hedef davranışlar, blokflütün tarihsel gelişimi gibi konular ele alınmıştır.

Müzik öğretim programının hedeflediği amaçlar paralelinde, 21 müzik öğretmenine sunulan anketler sonucunda; blokflütün, nota öğretiminde, hız, gürlük terimleri ve ses değiştirici işaretleri öğretilmede, toplu ses eğitimi gibi müziksel içerikli konularda kısmen yeterli bir çalgı olduğu ortaya çıkmıştır. Kolay taşınabilirliği, geniş bir repertuarının olması ve öğrenim kolaylığı gibi sebeplerle okullarda eğitim amaçlı kullanılmaktadır. Bir sınıf çalgısı olarak blokflütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmada gerekli verilere ulaşabilmek için, SPSS anket tekniği kullanılmıştır. En kısa zamanda ve en geniş bilgilerin toplanması için bu yönetime başvurulmuştur.

Blokflütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmak için yapılan 21 soruluk ankette elde edilen veriler; Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket Programı (SPSS)'na göre %89,2 oranında güvenilir ve tutarlı sonuçlanmıştır.

Yapılan anket sonucunda 2007–2008 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan ilköğretim Müzik Öğretim Programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu

¹ Bu makale 2009 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü için hazırlanan “Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği” başlıklı Yüksek Lisans Tezinin verilerinden yararlanılarak derlenmiştir.

* Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta. aycaacar@sdu.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Bölümü, Ankara.

sonucuna varılmıştır. Ancak, müzik öğretim programının, blokflütün sınırlılıkları ve yeterlilikleri düşünülerek yapılmasının; blokflütün birçok konuda yeterli bir çalgı olacağı sonucunu doğurmaktadır.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim müzik eğitimi, blokflüt.

ABSTRACT

This research aims to analyse the adequacy of blockflute as a musical instrument in practicing musical educational programme. Research has been improved by poll which contains the issues of musical education programme in elementary schools.

In this study, we research musical education programme, used in elementary school, it's goal and target behavior, blockflute's historical development, it's structure and technique, in order to clarify the problem situation.

Blockflute as an instrument in educational programme has almost twenty thousand year of a history which started as people insufflating some objects in the nature such as empty bones, bamboo, horns etc. used in ceremonies, dance, entertaining activities. In the period of time with the enlarging of the timber, gap between tones it has become an instrument used in every kinds of music. The education of blockflute supports student's motional, perceptual and cognitional improvement. In the same way the aim is to gain fully educated and conscious individuals in the community.

In the parallel goals of the musical education programme, the data achieved from questionnaire applied to 21 music teachers is as follows. Blockflute is a partially efficient instrument in teaching notes, rapidity; terms of resonance and voice changer will marks, issues like collective voice training. Easy portability, large repertoire and ease of learning are the reasons it is used in schools.

Elementary Music Education Programme which was in force during years 2007- 2008, came to a decision that it is not a sufficient instrument to fulfill the goals. On the other hand, music education programme, which will be prepared considering blockflute's limitations and sufficiency, brings the result that blockflute will be adequate instrument in many subject.

Key Words: Primaryschool music education, blockflute.

1. GİRİŞ

Müzikle her zaman iç içe yaşayan insan; dinleme, tempo tutma, oynama, ısıklık çalma, eleştirme ve yaratma gibi bazı müziksel davranışlar kazanmaktadır. Bunların da ötesinde, soyut düşünebilme ve soyut kavrayabilme yetisi kazanmaktadır.

Eğitim kurumlarımızda verilen müzik dersinin amacı; öğrencinin öğrendiklerini deneyimleyerek, kendi duygu ve düşüncelerini iyi ifade edebilmesini, yeteneklerinin farkında olmasını sağlamak ve müzik eğitimi aracılığıyla yaratıcılığını ortaya çıkarmaktır. Müzik eğitiminin temel parçalarından biri olan çalgı eğitimi ise öğrencide, sanat eğitiminin temelini oluşturur. Öğrenciye çok sesli duyma ve düşünme alışkanlığı kazandırır.

İlköğretim yıllarında verilmeye başlanan müzik eğitimiyle; bireyin duygularını ifade edebilme, insanlarla olan iletişimde uyum sağlayabilme, empati duygusunu kazanma, saygı ve sevecenlik gibi birçok duygusal davranışlar kazandırılarak; toplumsal bir birey yetiştirme hedef alınmıştır. Müzik eğitiminin içerisinde yer alan çalgı eğitimiyle de, kişinin çok yönlü düşünebilmesi ve kendini disipline edebilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla çalgı eğitiminin ilk temelleri ilköğretim çağında blokflüt eğitimiyle başlamaktadır. İlköğretim okullarında öğretilen blokflütün, müzik dersi öğretim programlarında belirlenen kazanımlara ulaşmada bir araç olarak kullanılması esastır. Bu çalışma ile blokflütün ilköğretim okullarındaki müzik dersi öğretim programını gerçekleştirilebilmedeki yeterliliği incelenmiştir.

Bir sınıf çalgısı olarak blokflüt, ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirilmede ne ölçüde yeterlidir? Bu problemin çözümüne katkı sağlamak amacıyla, insan hayatında müziğin, müzik eğitiminin, çalgı öğretiminin ve blokflütün tarihsel gelişim sürecine yer verilmiştir.

Araştırma, ilköğretim okullarında yürütülen müzik dersi öğretim programı içerisinde yer alan çalgı eğitiminin hedefleri ile Sivas ilinde ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 21 müzik öğretmeniyle sınırlıdır. Araştırmadaki deneysel çalışmaların bulguları 2007- 2008 eğitim öğretim yılında yönetmelikte belirtilen süre ile sınırlıdır. Çalışma, blokflüt gibi kolay taşınabilir, alım gücü kolay olan ve ilköğretim çağındaki her öğrencinin çalabileceği bir çalgının, müzik öğretim programı içerisinde önemli bir yere sahip olan çalgı öğretiminin hedeflerini gerçekleştirilebilmesini saptamak; müzik öğretim programının hedeflerine uygun bir sınıf çalgısı olup olmadığını irdelemek bakımından önemlidir. Bir sınıf çalgısı olarak

blokflütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmada gerekli verilere ulaşabilmek için, SPSS anket tekniği kullanılmıştır. En kısa zamanda ve en geniş bilgilerin toplanması için bu yönetime başvurulmuştur.

Blokflütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmak için yapılan 21 soruluk ankette elde edilen veriler; Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket Programı (SPSS)'na göre %89,2 oranında güvenilir ve tutarlı sonuçlanmıştır.

Günümüzde bir sınıf çalgısı olarak kullanılan blokflüt yaklaşık yirmi bin yıl önce yaşayan insanların, içi boş kemik, bambu, boynuz gibi doğada bulunan nesnelere üfleyip ses elde ederek; ayin, eğlence ve danslarda kullandıkları zamandan başlayıp günümüze kadar olan süreç içerisinde, tını ve ses aralıkları genişletilerek, müziğin her türünde kullanılan bir çalgı haline gelmiştir. Geçmiş bu kadar derin olan flüt, özellikle ortaçağ müziğinde sık kullanılan ve on sekizinci yüzyıla kadar etkinliğini sürdüren bir enstrümandır. Tipik bir oda müziği çalgısı olan blokflüt, Rönesans (1400–1550) ve Barok (1550–1730) Dönemlerinde sevilerek kullanılan bir çalgı olmuştur. On sekizinci yüzyıldan günümüze kadar yapısında önemli bir değişiklik olmamıştır. Fakat on sekizinci yüzyılın ortalarında orkestra çalışmalarının giderek artması ve blokflütün ses alanının kısıtlı olması nedeniyle giderek önemini yitirmiştir. Onun orkestralardaki yerini, daha gelişmiş bir türü olarak sayabileceğimiz flüt almıştır.

Geçmiş çok eski çağlara uzanan blokflüt Anadolu'da üflemeli bir halk çalgısı olan dilli kavalın geliştirilmiş ve tek tipleştirilmiş biçimidir (Aydoğan- İlik, 1997:9). Yirminci yüzyılın başlarında okul müzik eğitiminde bir eğitim aracı olarak yeniden ortaya çıkarılan blokflütler, yurdumuzda 1953 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde açılan bir kursla okullarımızda kullanılmak istenmişse de, o dönemde okullarımıza yaygın olarak girememiştir. Bu kurumun yöneticilerinden Saadettin Ünal'ın 1960'larda başlattığı uygulamalarla, günümüzde yüz binlerce öğrenci blokflüt çalmaktadır. Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümünde ders olarak okutulmaya başlandıktan sonra, bu çalgı, çocuklarımıza daha bilinçli ve verimli öğretilir duruma gelmiştir (Say, 1992:199). Buna ek olarak günümüzde de öğrenilmesinin kolay olması, alım gücü standartlarına uygun olması, kolay taşınabilirliği ve geniş bir repertuarının olması gibi nedenlerle okullarda eğitim amaçlı kullanılmaktadır.

2. EĞİTİM VE MÜZİK

İnsan, daha anne karnındayken bir ses ortamının içinde gelişir. Sesleri algılama yetisine ilk bu zamanlarda başlamaktadır. Anne rahmindeyken, önce annenin kalp atışlarını işiterek, sonra zamanla dışarıdan gelen sesleri, müziği işiterek; henüz dünyaya gözlerini açmadan yoğun bir ses evreninin içerisinde gelişmektedir. İnsan, bebekken dinlediği ninnilerle, çocukluk döneminde söylenen tekerlemelerle, oyun oynarken mırıldandığı şarkılarla, okul döneminde öğrenilen eğitici okul şarkılarıyla, gelişim döneminde oluşan müzik zevkiyle, yaşlılık yıllarında yerleşmiş bir müzik kültürüyle, müzikle olan ilişkilerini hayatının her döneminde daha yoğun yaşamaktadır. Anne karnındayken içinde bulunduğu sesler dünyası, dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren müzikle tanışması ve hayatının her devresinde müzikle iç içe yaşaması; müziğin insan hayatında ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu açık bir şekilde bizlere göstermektedir.

Müzik belli bir amaç ve yöntemle belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür. Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya durum, olgu ve olayları, belli bir amaca, yöneme ve belli bir güzellik anlayışına göre birleştirilip düzenlenmiş, uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bütündür (Uçan,1996:15).

Müzik, bireye “estetik” olgusunu kazandırmaktadır. Estetiğin görevi, duyuşsal bilginin mükemmelliğini araştırmaktır. Duyusal bilginin mükemmelliği ise “güzellik” adını alır. Buna göre estetiğin konusu güzelliştir. Güzelliği ve estetik değerleri ahenkli bir armoniyle içinde barındıran estetik, müziği de içine almaktadır. Müziğin amacı da, eserlerinde güzelliği ya da estetik değerleri ortaya koymaktır.

Say (1997:17)'a göre, insanoğlu, bir ses evreninin içine doğar. Bu ses evreniyle iç içe yaşar ve algıladığı seslerle sürekli etkileşim içinde bulunur. Kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan var olduğu çağlardan beri algıladığı sesleri çözümleyip değerlendirmiş ve bir anlatım biçimine dönüştürmüştür. Sanatın bir dalı olan ve seslerle gerçekleştirilen bu anlatım biçimine “Müzik” denir. Müzik, insanın iç dünyasının eseridir ve bireyseldir. Fakat diğer insanların da iç dünyalarına hitap ettiği için kısa sürede toplumsallaşmaktadır.

Bu bağlamda bireyin toplumsal bir varlık olmasını sağlayan eğitim, bilinçli ve donanımlı bireyler yaratmayı amaçlamaktadır. Eğitimin yardımcı kollarından biri olan müzik

ise, eğitsel bir nitelik taşımaktadır. Müzikli eğitim, eğitimsel amaçlara ulaşmada en etkili yoldur. Okulöncesi eğitiminde başlayan ve öğretici nitelikte olan şarkılar çocuklara öğretilerek, bu şarkılar aracılığı ile belirli konularda eğitilmeleri amaçlanmaktadır. İlköğretim çağlarında öğretilen okul şarkıları ile genel kültürleri gelişirken; söylenen marşlarla da tarihimiz hakkındaki kültürleri yenilenmekte ve akıllarında kalıcı bir şekil almaktadır. Bu bağlamda öğrenciye öğretilmek istenilen konu, o konuya uygun olan bir melodiyle eşleştirilerek öğretildiğinde öğrenci için daha zevkli ve daha çok akılda kalıcı bir duruma dönüşmektedir.

Müziğin eğitim yöntemi olma işlevi, esas olarak eğitimde-öğretimde bir dersi, bir üniteyi, bir konuyu öğrenmek/öğretmek ya da işlemek için bilinçli olarak seçilen ve izlenen müziksel yol olarak kendini belli eder. Bunun yanı sıra eğitimsel ve öğretimsel gerçekleri arayıp bulmak, yorumlamak ve açıklamak için uyulan/tutulmuş mantıklı müziksel düşünme yolu da dolaylı olarak müziğin eğitim yöntemi olma işlevi kapsamına alınabilir (Uçan, 1996:31).

Eğitimin yapı taşlarından biri olan müzik eğitimi ile ilköğretim müzik öğretim programının da hedeflediği gibi, öğrencide sevgi, saygı ve arkadaşlık duyguları gelişmektedir. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılarak, öğrencinin özgüvenini geliştirmekte ve aynı zamanda sosyal bir birey olma yolunda öğrenciyi yönlendirmektedir. İlköğretim okulunda temelleri atılan müzik eğitimiyle, öğrenci şiddet duygusundan uzaklaştırılarak kaba ve saldırgan davranışlardan yoksun; kendiyse barışık ve saygılı bireyler yetiştirilmektedir. Böyle bireylerin oluşturduğu bir toplum, daima çağdaşlık yolunda ilerlemektedir. Aynı zamanda çevresindeki sesleri daha iyi algılayarak; gürültüyle müzik arasındaki farkı ayırt edebilme becerisini geliştirebilmektedir.

Atatürk'le ilgili marşları, şarkıları seslendirirken, Cumhuriyeti ve Ulu Önderimizin yaptıklarının değerini daha iyi kavramakta; bu sayede çağdaşlık ve ulusallık düşünceleri gelişmeye başlamaktadır. İstiklal Marşı'nı doğru teknik ve doğru sesle anlamına uygun bir biçimde söylemeyi öğrenerek; ulusal marşın anlam ve önemini belleğine yerleştirmiş olur.

Bu bağlamda müzik öğretim programının hedeflediği amaçlarla, öğrencinin devinisel, duyuşsal ve bilişsel yönden gelişimi desteklenmektedir. Aynı zamanda topluma her yönüyle eğitilmiş bilinçli bireyler kazandırmak hedef alınmıştır. Eflatun (Eyüboğlu ve Cimcoz,

1985:92)'un da dediği gibi “Hiçbir şey insanın içine ritm ve düzen kadar işlemez. Müzik eğitimi gereği gibi yapılırsa insanı yüceltir, özünü güzelleştirir.

Müzik eğitiminin temel hedeflerinden biri olan çalgı eğitimi, kişinin duyuşsal, devinişsel ve bilişsel gelişimini kuvvetlendiren bir süreçtir. Müzik eğitimi ile kazandırılan bu çok yönlü düşünme yetisi, kişide müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Albuz'a (2000:6) göre: “Çağdaş toplumlarda sanat eğitimi “Eğitimin”, müzik eğitimi “Sanat eğitiminin”, çalgı eğitimi ise “Müzik eğitiminin” temel boyutlarından biridir ”.

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin ve müzik öğretmenliği eğitiminin önemli bir boyutudur. Öğrenciye çok sesli duyma ve düşünme alışkanlığı kazandırmaktadır. Öğrenci nota değerlerini, tartım kalıplarını, sesleri blokflüt eğitimi yardımıyla daha rahat kavramaktadır. Kazandırılmaya çalışılan bu beceri sayesinde gözler notayı takip eder, sağ ve sol el ayrı çalışır ve aynı zamanda diyafram nefes şiddetini belirler, beyin ise tüm bu hareketlerin düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlayarak sağ ve sol beyin aynı anda çalışmaktadır. Bunun sonucunda vücut koordinasyonu ileri derecede gelişmektedir.

Atalan (1998:11)'a göre: “Müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, çalgı öğretimi yoluyla, bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinişsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarından kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklik oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir ”.

Çalgı eğitimi adı altında, blokflüt çalabilme yetisi ile hedeflenen davranışlar; öğrencinin vücut koordinasyonunu geliştirmek, müzik bilgilerini zenginleştirmek ve müzik beğenisi yüksek bir düzeye çıkararak, sosyal bir birey haline getirmektir. Ayrıca, blokflüt öğrenimi süresince, ulusal ve evrensel düzeydeki müzik yapıtlarından oluşan dağarcık kullanılarak, müzik kültürünün ilk temelleri atılmış olacaktır.

2.1. Yöntem

Blokflütün, ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmak için sürdürülen çalışma veri toplama tekniği olan anket yoluyla incelenmiştir. Bu yöntemin seçilmesindeki sebep; daha çok bilgiye daha kısa yoldan ulaşmaktır. Sosyal bilimler başta olmak üzere, birçok bilim disiplini içinde yer alan araştırmalar için anket veri toplama tekniği önemli bir yere sahiptir.

2.2. Bulgular ve Yorumlar

Blokflütün, ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğini araştırmak için yapılan ankette elde edilen veriler; Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket Programı (SPSS)' na göre %89,2 oranında güvenilir ve tutarlı sonuçlanmıştır. Sivas merkez ve civarındaki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan yirmi bir müzik öğretmenin mesleki kıdemleri 16 – 15 yılları arasındadır. Lisans öğrenimleri sırasında bir yarıyıl blokflüt eğitimi almış öğretmenlerdir. Bu araştırma ile blokflütün müzik öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliği araştırılmıştır.

Aşağıda araştırmanın özüne yönelik sorular ve elde edilen sonuçlar ile bu verilerin yorumları yer almaktadır.

1. Blokflütün nota öğretiminde ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden, %52,4' ü (11 kişi) "**Kısmen**"; %28,6'sı (6 kişi) "**Büyük Ölçüde**"; %19'u (4 kişi) "**Çok Az**" cevabını vermiştir.

Bu verilere göre, %52,4' lük bir oranla, blokflütün nota öğretiminde kısmen yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. İlköğretim dördüncü sınıfta başlayan müzik derslerinde, öğrenciler için blokflüt ile nota öğretimi karmaşık gelebilir. Bu yüzden bazı öğretmenlerin "çok az" cevabını verdikleri düşünülmektedir. Ancak, blokflüt üzerinde nota yerlerinin kolay bir düzende olması, algılamada çok fazla zorluk yaşatmamaktadır. Dolayısıyla %52,4+ %28,6 eklediğinde %81 gibi önemli bir çoğunluğun, blokflütün nota öğretiminde önemli bir çalgı olduğunu göstermektedir.

2. Blokflütün hız, gürlük terim ve işaretlerini öğretmede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden, %52,4'ü (11 kişi) "**Kısmen**"; %38,1'i (8 kişi) "**Çok Az**"; %9,5'i (2 kişi) "**Hiç**" cevabını vermiştir.

Bu verilere göre, %52,4' lük bir oranla, blokflütün hız, gürlük terim ve işaretlerini öğretmede kısmen yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Bir ilköğretim öğrencisi için bu dinamikleri öğrenmek ve uygulamak kolay değildir. Üflemeli bir enstrüman ile entonasyonun bozulması söz konusu olduğu için, bu terimleri uygulamak riskli bir konudur. Bu yüzden, "hiç" cevabını veren öğretmenler için böyle bir sonuç çıkarılabilir. Ancak bu konuyu başka bir boyutuyla ele alırsak; blokflütle seslendirilen bir şarkıyı, diyafram nefesini doğru teknikle kullanabilen bir öğrenci; hız, gürlük terim ve işaretlerini blokflüt ile çok rahat kavrayıp

uygulayabilir. Bilindiği gibi blokflütle tek sesli müzik yapılmaktadır. Bu yüzden öğrenci, seslendireceği bir şarkıya daha kolay adapte olup; öğreneceği bu terimleri, blokflüt ile daha rahat uygulamaya geçirecektir.

3. Blokflütün ses değiştirici işaretleri öğretmede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden, **%38,1'i** , (8 kişi) **“Kısmen”**; **%28,6'sı** (6 kişi) **“Çok az”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%9,5'i** (2 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %38,1'lik bir oranla, blokflütün ses değiştirici işaretleri öğretmede kısmen yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin yaş düzeyleri ve bunun paralelinde öğrenmedeki farklılıkları düşünüldüğünde; “hiç” cevabını veren öğretmenler için böyle söylenebilir. Ancak; blokflüt üzerinde nota yerleri karmaşık bir sırada olmadığı için öğrencilerin bir kısmı nota yerlerini rahatlıkla kavrayabilmektedir. Nota yerlerini kavramada zorlanmayan bir öğrenci; ses değiştirici işaretleri öğrenmede de fazla zorluk çekmeyecektir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %9,5'lik bir oranı çıkarırsak; **%90,5** gibi önemli bir çoğunluğun, blokflütün ses değiştirici işaretleri öğretmede yeterli bir çalgı olduğunu gösterir.

4. Blokflütün toplu ses eğitiminde (sınıfta) ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden, **%33,3'ü** (7 kişi) **“Hiç”**; **%33,3'ü** (7 kişi) **“Kısmen”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Çok az”**; **%9,5'i** (2 kişi) **“Büyük ölçüde”** cevabını vermiştir.

Bu verilere göre, %33,3'lük bir oranla blokflütün toplu ses eğitiminde (sınıfta) yetersiz bir çalgı olduğu ya da aynı oranla elde edilen sonuçla blokflütün toplu ses eğitiminde (sınıfta) “kısmen” yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Kalabalık olan sınıflarda, özellikle müzik derslerinde, disiplini tam anlamıyla sağlamak zordur. Bu yüzden toplu ses eğitiminde blokflütün yeterliliği konusunda “hiç” cevabını veren öğretmenler için böyle bir sonuç çıkarılabilir. Toplu ses eğitiminde uygulanan ses açma egzersizleri; ses genişliği diğer enstrümanlara göre dar olup, tek sesli bir çalgı olan blokflüt için kısıtlayıcı bir çalışma olmaktadır. Ancak, ses açma egzersizleri için, blokflütle birçok ezgi yazılabilir. Ve bu ezgilerle de, toplu ses eğitimi için uygulanan ses açma egzersizleri yapılabilir. Temel müzik eğitimi içerisinde yer alan toplu ses eğitimi; ilköğretim çağındaki bir öğrenci için, blokflütle de uygulanabilir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %33,3'lük bir oranı da çıkardığımızda; **%66,6**

gibi büyük bir çoğunluğun, blokflütün toplu ses eğitimi sağlamada belli bir yeri olduğunu göstermektedir.

5. Blokflütün çok seslilik öğretiminde ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%38,1**'i (8 kişi) **“Kısmen”**; **%38,1** i (8 kişi) **“Hiç”**; **%23,8** i (5 kişi) **“Çok az”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, **%38,1**'lik bir oranla blokflütün çok seslilik öğretiminde “kısmen” yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz. Yine aynı oranla elde edilen sonuca bağlı olarak, blokflütün çok seslilik öğretiminde yeterli bir çalgı olmadığı da belirtilmektedir. Blokflüt, gitar ya da piyano gibi çoksesli müzik yapılabilecek bir enstrüman değildir. Ancak, blokflüt ailesinden olan alto blokflüt de ilköğretim okullarında öğretilmeye başlarsa; çoksesli müzik eğitime geçilmiş olur. Böylece, blokflütle de çoksesli müziğin yapılabileceğini söyleyebiliriz. Durumu bu açıdan değerlendirecek olursak; herhangi bir ilköğretim okulu için, bir grup öğrenciden oluşturulan küçük bir blokflüt topluluğu oluşturulabilir. Ya da kullanılan müfredata blokflüt için yazılmış kanonlar veya düolar eklenerek; blokflütle çok seslilik öğrenimi kolaylıkla uygulanabilir. Tablodaki oranlara da baktığımızda, **%38,1** “kısmen” + **%23,8** “çok az” cevabını veren **%61,9** gibi büyük bir çoğunluk blokflütün çok seslilik öğretiminde yeterli bir çalgı olabileceğini belirtmektedir. Belirtilen konulardaki materyal eksikliği de giderilirse; blokflüt çok seslilik öğretiminde yararlanılabilecek bir çalgı olabilir. “Türkiye’de blokflüt öğretiminde yazdığı eserlerle de çaba gösteren Saadettin Ünal, bu dört çalgı konusunda şunları belirtmektedir: “ ... En büyük dileğim, soprano-do blokflütün yanında, mutlaka alto-fa blokflütün öğrenilmeye başlanmasıdır. Aksi halde bu çalgı da diğer bazı çalgılar gibi yurdumuzda yanlış temellere oturtulacak ve bu çarpıklıklardan yurdumuzdaki müzik eğitimi ve çalgı eğitimi zarar görecektir” (Say, 1992:199) ”.

6. Blokflütün şarkı öğretiminde ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%33,3**'ü (7 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%33,3**'ü (7 kişi) **“Kısmen”**; **%33,3**'ü (7 kişi) **“Çok az”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, her öğretmenin dersi işleyiş yöntemindeki farklılıkları göz önüne alırsak; blokflütün şarkı öğretiminde orta seviyede bir çalgı olduğu söylenebilir. Yapısal olarak karmaşık bir sistemi olmayan blokflüt ile şarkı öğretimi kolaylıkla uygulanabilmektedir. Sonuçta öğrenci blokflüte az da üflesse; ses frekansı fazla bozulmadığı için şarkı öğretimi

rahatlıkla uygulanabilir. Ayrıca, öğretmen kulaktan çıkaracağı bir şarkıyı da blokflütle öğrencilere öğretebilir. Öğretmenin dersteki özverisine bağlı olarak, blokflütün şarkı öğretiminde de yeterli bir çalgı olabileceğini söyleyebiliriz.

7. Blokflütün kulak eğitiminde ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%47,6'sı** (10 kişi) **“Çok az”**; **%42,9'u** (9 kişi) **“Kısmen”**; **%4,8'i** (1 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%4,8'i** (1 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %47,6'lık bir oranla blokflütün kulak eğitiminde yetersiz bir çalgı olduğu öngörülmektedir. Blokflüt; tampere bir çalgıdır. İnce ve kalın sesler kolaylıkla ayırt edilebilir. Öğrenci “tü” hecesi ile üflediğinde çaldığı şarkının ritmini kolaylıkla kavrayabilir. Tüm bu özellikler, blokflütün temel kulak eğitiminde yeterli bir çalgı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %4,8'lik bir oran çıkarıldığında; **%95,2** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün kulak eğitiminde yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

8. Blokflütün öğrencilerin diyafram nefesini kullanabilmesinde ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%57,1'i** (12 kişi) **“Çok az”**; **%38,1'i** (8 kişi) **“Kısmen”**; **%4,8'i** (1 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %57,1'lik bir oranla, blokflütün öğrencilerin diyafram nefesini kullanabilmesinde “çok az” yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Ancak, blokflüt ilköğretim çağındaki küçük bir çocuğu yormayan bir enstrumandır. Öğrenci az da üflese çok da üflese; ince ya da kalın sesleri rahatlıkla çıkarabilir. Ayrıca; öğretilen doğru nefes alma tekniği ile kılcal damarlara ve beyne daha çok oksijen gitmektedir. Ses eğitiminde de çok önemli bir yeri olan diyafram nefesinin, blokflütle kolaylıkla uygulanabileceğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %4,8'lik bir oran çıkarıldığında; **%95,2** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün, öğrencilerin diyafram nefesini kullanabilmede yararlı bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

9. Blokflütün öğrencilerin müzik derslerine olan ilgisini sağlamada ne ölçüde yeterli olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) **“Kısmen”**; **%38,1'i** (8 kişi) **“Çok az”**; **%19'u** (4 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla blokflütün, öğrencilerin müzik derslerine olan ilgisini sağlamada “kısmen” yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin, ekonomik gelir durumları düşünüldüğünde; en uygun ve en kolay alınabilecek çalgı

blokflüttür. Bu yüzden; sınıfta bütünlüğü sağlayabilmek için öğrencilere tercih hakkı verilmemektedir. Oysa bir öğrenci blokflüt çalmayı severken; diğer öğrenci gitar ya da bağlama çalmayı daha çok sevebilir. Ancak, istemese de blokflüt çalmayı öğrenmek zorundadır. Bu durumdaki bir öğrenci; blokflüt çalmayı sevmediği için müzik dersinden de soğuyabilir. Bu konuda, müzik öğretmenin de özverili olması gerekmektedir. Her şeyden önce, blokflüt çalmayı kendinin sevmesi gerekmektedir. Öğrencinin blokflüt çalmayı sevmemesi; öğretmenden de kaynaklanıyor olabilir. Mesleğini severek ve özveriyle yapan bir öğretmen, değişik yöntemler deneyerek; öğrenciye blokflüt çalmayı sevdirebilir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %19'luk bir oran çıkarıldığında; **%81** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün, öğrencilerin müzik dersine olan ilgisini sağlamada önemli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

10. Blokflütün Türk Halk Müziği'ne ilişkin örnekler vermede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%47,6'sı** (10 kişi) **“Çok az”**; **%28,6'sı** (6 kişi) **“Kısmen”**; **%23,8' i** (5 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre; %47,6'lık bir oranla, blokflütün Türk Halk Müziği'ne ilişkin örnekler vermede yetersiz bir çalgı olduğu öngörülmektedir. Her enstrüman, sahip olduğu kültürün müziğini seslendirmede yeterlidir. Blokflüt batı müziği enstrümandır. Bu yüzden Türk Halk Müziğine ilişkin örnekler vermede kimi zaman yetersiz bir çalgı olabilir. Ancak, müfredatta yer alan ve blokflütle çalınabilecek makamlarla, Türk Halk Müziğine ilişkin örnekler de çoğaltılabilir.

11. Blokflütün kolay öğrenilebilme/öğretilebilme bakımından ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) **“Kısmen”**; **%38,1'i** (8 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%9,5'i** (2 kişi) **“Çok az”**; **%9,5'i** (2 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla blokflütün kolay öğrenilebilme bakımından “kısmen” yeterli bir çalgı olduğu sonucuna varılmaktadır. Öğrencilerin yaş düzeylerini ve her birinin algılama kapasitesinin farklı olduğunu göz önünde bulundurursak; “hiç” cevabını veren öğretmenler için de böyle söyleyebiliriz. Yine bu farklılıkları göz önünde tutarak; karmaşık bir düzene sahip olmayan blokflütün, kolay öğrenilebilen bir enstrüman olabileceği de düşünülebilir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %9,5'lik bir oran çıkarıldığında; **%90,5** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün diğer enstrümanlara göre kolay öğrenilebilen bir çalgı

olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda, kolay öğrenilebilen bir çalgıyla, müfredatta ulaşılmak istenilen hedeflere daha rahat ve kolay yoldan ulaşılabilir.

12. Blok flütün öğrencilerin ritimsel algılamalarını arttırmada ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) **“Çok az”**; **%38,1'i** (8 kişi) **“Kısmen”**; **%19'u** (4 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla, blokflütün öğrencilerin ritimsel algılamalarını arttırmada yetersiz bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Ancak, öğrencinin blokflütte nota yerlerini bulması zor değildir. Böylece, blokflüt çalan bir öğrenci, dikkatini en çok kitapta ya da tahtada yazan notaya yoğunlaştırmaktadır. Böylece notaların sahip oldukları ritimsel süreleri rahatlıkla öğrenebilmektedir. Bunun sonucunda, ritimsel algılaması da gelişmektedir. Blokflütün kolay öğrenilebilir bir enstrüman oluşu; birçok konuda olduğu gibi, ritimsel süreleri öğrenebilmede de avantaj sağlamaktadır.

13. Blokflütün öğrencilerin müziksel yaratıcılığını geliştirmede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%38,1'i** (8 kişi) **“Çok az”**; **%33,3'ü** (7 kişi) **“Kısmen”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Hiç”**; **%4,8'i** (1 kişi) **“Büyük ölçüde”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %38,1'lik bir oranla, blokflütün öğrencilerin müziksel yaratıcılığını geliştirmede yetersiz bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Bilindiği gibi kendi müziğimizde yer alan ağıtlar ve uzun havalar her zaman doğaçlama yapılmaktadır. Yani aslında kültürümüzde müziksel yaratıcılık zaten yer almaktadır. Mesleğinin gereğini severek yapan bir öğretmen; blokflütle öğrencilerinin müziksel yaratıcılığını da geliştirebilir. Blokflütün özelliklerini düşündüğümüzde; öğrencilerin doğaçlama yeteneğini geliştirmede tamamen yeterli bir çalgı olduğunu söylemek güçtür. Ancak, yeterlilikleri ve sınırlılıkları düşünüldüğünde blokflütle de belli bir seviyeye kadar doğaçlama yeteneği geliştirilebilir. İlköğretim seviyesindeki bir çocuk için bu seviye yeterli olabilir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %23,8'lik bir oran çıkarıldığında; **%76,2** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün, öğrencilerin müziksel yaratıcılığını geliştirmede yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

14. Blokflütün çalgı tekniğinin öğrencilerin yaş düzeyine ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%38,1'i** (8 kişi) **“Kısmen”**; **%33,3'ü** (7 kişi) **“Çok az”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%4,8' i** (1 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %38,1'lik bir oranla blokflütün, çalış tekniğinin öğrencilerin yaş düzeyine kısmen uygun bir çalgı olduğu sonucuna varılmaktadır. İlköğretim çağındaki çocukların, blokflüt gibi kolay öğrenilebilir bir enstrümanla, temel müzik bilgilerini ve bununla birlikte diyafram nefesini kullanmayı, fazla zorlanmadan öğrenmektedirler. Ayrıca; 7. ve 8. sınıfta okuyan erkek öğrenciler, blüğ çağında oldukları için müzik derslerinde seslerini kullanmak istemezler. Onlar için blokflüt çalmak; şarkı söylemekten daha kolay ve eğlenceli gelebilir. Bu etkenleri de düşündüğümüzde; "hiç" cevabını veren %4,8'lik bir oran çıkarıldığında; **%95,2** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün, öğrencilerin yaş düzeyine göre yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

15. Blokflütün ses genişliği düşünüldüğünde, okul müziği repertuarını seslendirmede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%57,1'i** (12 kişi) "**Kısmen**"; **%23,8'i** (5 kişi) "**Çok az**"; **%19'u** (4 kişi) "**Büyük ölçüde**" cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %57,1'lik bir oranla blokflütün, ses genişliği düşünüldüğünde, okul müziği repertuarını seslendirmede "kısmen" yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Okul müzik repertuarını seslendirmede kısmen yeterli bir çalgı olması; blokflütün ilköğretim okullarında kısıtlı kullanıldığının bir göstergesidir. Bu durumun sağlıklı bir sonuca ulaşabilmesi için, ilköğretim okullarında kullanılan müzik ders kitapları daha dikkatle incelenmelidir. Blokflüt ile müzik eğitimi için yazılmış " Blokflüt ile Müzik Eğitimi " ve yine ilköğretim 6. , 7. , 8. sınıflar için ders kitabı olarak hazırlanmış " Hayat Kaynağımız Müzik " gibi blokflütün özellikleri göz önünde bulundurularak ve ilköğretim çağındaki bir çocuğun müziksel gelişimi düşünülerek yazılmış kaynaklardan da faydalanmak gerekmektedir.

16. Blokflütten İstiklal Marşı'nın öğretiminde ne ölçüde yararlanılabileceği sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) "**Kısmen**"; **%33,3'ü** (7 kişi) "**Çok az**"; **%23,8'i** (5 kişi) "**Hiç**" cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla blokflütün, İstiklal Marşı'nın öğretiminde "kısmen" yeterli bir çalgı olduğu belirtilmektedir. İstiklal Marşı blokflütle ancak Sol Minör tonunda çalınabilir. İstiklal Marşı blokflütle çalınabilecek en zor esrelerden biridir. Ancak müzik öğretmenlerimizin bu zorluğun üstesinden gelebildikleri anlaşılmaktadır. Gerekirse sol minör yerine mi minör tonundan da çalınabilir. O zaman ilk ölçüde bulunan "si" notası bir üst

oktavdan alınarak bu zorluk aşılabılır. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %23,8’lik bir oran çıkarıldığında; **%76,2** gibi büyük bir çoğunlukla blokflütün İstiklal Marşı’ nın öğretiminde yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

17. Blokflütün Yurt, Ulus, Bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%47,6’sı** (10 kişi) **“Çok az”**; **%38,1’i** (8 kişi) **“Kısmen”**; **%9,5’i** (2 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%4,8’i** (1 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %47,6’lık bir oranla blokflütün, Yurt, Ulus, Bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede yetersiz bir çalgı olduğu belirtilmektedir. Notasyon bakımından bu tür şarkıların ya da marşların tamamı olmasa da bir kısmı blokflütle çalınabilir. Ancak, blokflüt tonu bakımından yumuşak bir tınıya sahiptir. Yurt, Ulus, Bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede; yumuşak bir tınıya sahip olduğu için marş etkisini tam olarak hissettiremeyebilir. Ancak; blokflütün kolay öğrenilebilen bir çalgı olması, Ulus, Bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede; ilköğretim seviyesindeki bir öğrenci için başlangıçta yeterli bir enstrumandır.

18. Blokflütten sınıf çalgısı olarak değil de öğretmen çalgısı olarak ne ölçüde yararlanılabilir sorusuna 21 öğretmenden; **%33,3’ü** (7 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%28,6’sı** (6 kişi) **“Kısmen”**; **%23,8’i** (5 kişi) **“Hiç”**; **%14,3’ü** (3 kişi) **“Çok az”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %33,3’lük bir oranla blokflütten, sınıf çalgısı olarak değil de öğretmen çalgısı olarak “büyük ölçüde” yararlanılabilir düşüncesi belirtilmektedir. Yetişkin bir bireyin blokflütü çalmadaki yeterliliği; ilköğretim öğrencisine göre daha fazla olacaktır. Bir ilköğretim öğrencisine göre enstrumana daha çok hâkim olacaktır. Bunun gibi bir etkeni göz önünde bulundurursak; “büyük ölçüde” cevabını veren öğretmenler için de böyle bir sonuç çıkarılabilmektedir. Ancak; ilköğretim okullarında kolaylıkla öğretilen bir enstruman olmasıyla blokflütün; öğrenci çalgısı olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısıyla; “hiç” cevabını veren %23,8’lik bir oran çıkarıldığında; **%76,2** gibi büyük bir çoğunlukla, blokflütün sınıf çalgısı olarak da yeterli bir çalgı olduğunu söyleyebiliriz.

19. İlköğretim dördüncü sınıftan başlayarak beş yıl süren bir müzik eğitiminin sonunda, öğrencilerin blokflüte ne kadar hakim olabildiği sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) **“Çok az”**; **%28,6'sı** (6 kişi) **“Kısmen”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Büyük ölçüde”**; **%4,8'i** (1 kişi) **“Hiç”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla, ilköğretim dördüncü sınıftan başlayarak beş yıl süren bir müzik eğitiminin sonunda, öğrencilerin blokflüte “çok az” hâkim olabildiği belirtilmektedir. Müzik dersi süresi boyunca blokflüte ayrılan zaman, her öğretmenin ders işleyiş yöntemine göre değişebilmektedir. “çok az”, “kısmen” ve “büyük ölçüde” cevaplarını veren öğretmenlerden anlıyoruz ki; müzik dersinin, en azından önemli bir kısmını blokflüt eğitimine ayırabilmektedirler. Ancak; “hiç” cevabını veren öğretmenler ise ders süresi içerisinde blokflüt eğitimine daha az zaman ayırıyor olabilirler. Böyle bir etkeni göz önünde bulundurursak; “hiç” cevabını veren öğretmenler için de böyle bir sonuç çıkarılabilmektedir. Ayrıca, öğrencinin blokflüte olan ilgisinin yoğunluğu da bu durumu önemli bir biçimde etkileyebilir. Bununla birlikte; ders kitabı olarak kullanılan kaynağın içeriği; blokflütün özelliklerini tam olarak yansıtmayan bir biçimde düzenlenmiş olabilir. Öğretmenlerin de özverili bir şekilde dersi yürütmeleri; bu durumu daha olumlu hale getirecektir.

20. Blokflütün Türk Müziği makamlarından hangisini seslendirmeye daha yatkın bir çalgı olduğu sorusuna 21 öğretmenden; **%42,9'u** (9 kişi) **“Hüseyni”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Kürdi”**; **%23,8'i** (5 kişi) **“Rast”**; **%9,5'i** (2 kişi) **“Hicaz”** cevabını vermiştir.

Elde edilen verilerle, %42,9'luk bir oranla blokflütle, Türk Müziği makamlarından Hüseyni Makamı'nın daha yaygın kullanıldığı belirtilmektedir. Hüseyni Makamı dizisi, Si notası bir koma bemol ve Fa notası dört koma diyez arızalarını alarak; Hüseyni Beşlisi ve Uşşak Dörtlüsünden oluşmaktadır. Batı müziğinde komalı sesler kullanılmadığı için bu makamı blokflütle çalarken; Si notasını natürel ve Fa notasını da fa diyez olarak kullanılmaktadır. Böylece tam olmasa da Hüseyni Makamı'nın etkisini blokflütle de seslendirebilmekteyiz. Notaların blokflüt üzerindeki konumları sıralı bir biçimde olduğundan; Hüseyni Makamı ile ilgili bir melodi kolaylıkla çalınabilmektedir. Kürdi Makamı dizisi, Si notası beş koma bemol arızasını alıp; Kürdi Dörtlüsü ve Buselik Beşlisi'nden oluşmaktadır. Blokflütle seslendireceğimiz Kürdi Makamında Si notasını; si bemol olarak seslendirmekteyiz. Böylece bir Türk Müziğindeki enstrümanı kadar etkili olmasa da; blokflütle de Kürdi Makamı'nı

duymaktayız. Hüseyini Makamı ile kıyasladığımızda, Kürdi Makamı'nın blokflüt üzerindeki seslendirilişi de, donanımı kalabalık olmadığı için öğrencileri zorlayacak nitelikte değildir.

Rast Makamı dizisi, Fa notası beş koma diyez ve Si notası bir koma bemol arızasını alarak; Rast Beşlisi ve Rast Dörtlüsünden oluşmaktadır. Bir komalık Si bemol notasını, blokflüt ile natürel si olarak kullandığımızda; Rast Makamı'nı da blokflüt ile seslendirebilmekteyiz. Diğer makamlar gibi Rast Makamını da blokflüt ile seslendirmek, öğrenciler için zorlayıcı olmamaktadır. Hicaz Makamı dizisi, Fa ve Do notaları beş koma diyez, Si notası dört koma bemol arızasını alarak; Hicaz Beşlisi ve Uşşak Dörtlüsünden oluşmaktadır. Dört koma Si bemol notası, blokflüt ile Si bemol olarak kullanılmaktadır; Fa ve Do notaları ise diyez olarak kabul edilerek seslendirilmektedir. Diğer makamlara nazaran Hicaz Makamı donanım olarak daha kalabalıktır. Bu nedenle öğrenciler için zorlayıcı olabilmektedir. Ancak, "mi" notasından alarak oluşturulan bir Hicaz Makamı dizisi de blokflütle kolaylıkla çalınabilir.

21. En uygun sınıf çalgısının hangisi olduğu sorusuna 21 öğretmenden; %33,3'ü (7 kişi) "**Melodika**"; %23,8'i (5 kişi) "**Blokflüt**"; %23,8'i (5 kişi) "**Mandolin**"; %14,3'ü (3 kişi) "**Bağlama**"; %4,8'i (1 kişi) "**Gitar**" cevabını vermiştir.

Elde edilen verilere göre, %33,3'lük bir oranla, en uygun sınıf çalgısının Melodika olduğu belirtilmektedir. Diğer çalgılara göre nota yerlerinin kolay kavranılabilir olusu ve klavyeli bir çalgı oluşu melodikanın kolay öğrenilebilir bir çalgı olmasını sağlamaktadır. Tuşeli olduğu için entonasyon probleminin büyük bir kısmı da çözülebilmektedir. Bu yüzden blokflüte göre daha kullanışlı bir çalgı olduğu düşünülebilir. Ancak, melodikaya üflemek; blokflüte üflemekten daha zordur. Blokflüte göre melodikaya biraz daha destekli üflemek gerekmektedir. Buradan da, blokflüt çalmanın aslında melodika çalmaktan daha kolay olduğunu söyleyebilmekteyiz.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Blokflütün, ilköğretim okullarında kullanılan müzik öğretim programının hedeflerine, ne ölçüde yeterli bir çalgı olduğunu belirlemek amacıyla yapılan anketten elde edilen veriler doğrultusunda;

1. Blokflütün öğrencilerin müzik derslerine olan ilgisini sağlamada, okul müziği repertuarını seslendirmede, nota öğretiminde, hız, gürlük terim ve işaretlerini öğretmede,

ses değiştirici işaretleri öğretmede, şarkı öğretiminde, toplu ses eğitiminde, İstiklal Marşı'nın öğretiminde ve kolay öğrenilebilme bakımından, "kısmen" yeterli bir çalgı olduğu;

2. Buna ek olarak, kulak eğitiminde, öğrencilerin müziksel yaratıcılığını geliştirmede; doğaçlama yeteneğini geliştirmede; çokseslilik öğretiminde; yurt, ulus, bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede; Halk Müziği' ne ilişkin örnekler vermede ve 2007-2008 ilköğretim müzik öğretim programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu;

3. Blokflütten, bir sınıf çalgısı olarak değil de, öğretmen çalgısı olarak "büyük ölçüde" yararlanılabileceği,

4. Bununla birlikte, öğrencilerin diyafram nefesini kullanabilmesindeki yeterliliği ve parmak gelişimine olan uygunluğu ile yetersiz bir çalgı olduğu;

5. Ayrıca blokflütün, Türk Müziği Makamlarından en çok Hüseyini ve Hicaz Makamlarına uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Gerçekleştirilen bu araştırmanın sonucunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Blokflütün kulak eğitiminde ve çok seslilik eğitiminde daha etkin kullanılabilmesi için, blokflüt ailesinden olan alto blokflütün de ilköğretim okullarında öğretilmeye başlanması ve dersin dışında da okul orkestrası gibi bir topluluğun oluşturulmasıyla, çoksesli müzik eğitimine geçilmiş olur. Bunu dışında; ders kitabı olarak kullanılan kaynakların içeriğine, blokflüt için yazılmış düolar ya da kanonlar eklenerek de çoksesli müziğin temelleri atılmış olacaktır.

2. Blokflütün, Türk Halk Müziği' ne ilişkin örnekler vermede yetersiz olduğu sonucuna ilişkin; müfredatta yer alan ve blokflütle çalınabilecek makamlarla, bu örnekler de çoğaltılabilir. Sivas ilinde yaşayan halkın, Türk Halk Müziği' ne olan sempatisinin ne kadar fazla olduğu herkesçe bilinmektedir. Bu kültürün etkisini, öğrenciler üzerinde de görebiliriz. Müzik öğretmenlerinin; blokflütle çalınabilecek türkülerini kulaktan çaldırarak da; öğrencilerin Türk Halk Müziği dağarcığını genişletmeleri mümkündür.

3. Yurt, ulus, bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşların, blokflütün yeterlilikleri düşünülerek düzenlenmesi ve çoğaltılmasıyla; bu konuda geniş bir repertuar oluşturulabilir.

4. Blokflütün, okul müziği repertuarını seslendirmede “kısmen” yeterli bir çalgı olduğu sonucuna ilişkin olarak ilköğretim okullarında kullanılan müzik dersi kitapları daha dikkatle hazırlanmalıdır.

5. Anket sonucundan elde edilen verilere göre blokflüt kolay öğrenilebilen bir çalgıdır. Bunun sonucunda, blokflütün nota ve şarkı öğretiminde yeterli bir çalgı olduğunu görebilmek için; ilköğretim müzik öğretim programındaki hedefler, blokflütün sınırlılıkları ve yeterlilikleri düşünülerek tekrar düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

ACAR, A. ve AYDOĞAN, S., (2009). **Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği**, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

ALBUZ, A., (2000). "Kültürel Oluşumda Müzik Sanatı ve Eğitiminin Rolü", **Çağdaş Eğitim Dergisi**.

ATALAN, A., (1998). **Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Hazırlık Sınıfı Flüt Eğitiminin Hedefler, Hedef Davranışlar İçerik Yönünden İncelenmesi Hazırlık Sınıfı Flüt Dersi İçin Bir Öğretim Programı Taslağının Hazırlanması**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

AYDOĞAN, S., (2000). **Hayat Kaynağımız Müzik (Orta 1-2-3 Ders Kitabı)**, Arkadaş Yayınları/ Müzik Kitapları Dizisi, Ankara.

AYDOĞAN, S., (2001). **İlköğretim Müzik 4./ 5. Sınıf**, Elit Yayınevi, Ankara.

AYDOĞAN, S. ve İLİK, A., (1997). **Blokflüt ile Müzik Eğitimi**, Arkadaş Yayınları/ Müzik Kitapları Dizisi, Ankara.

EFLATUN, (1985). **Devlet**, Çev: Sebahattin Eyüboğlu ve Mehmet Ali Cimcoz, Remzi Kitapevi, İstanbul.

SAY, A., (1992). **Müzik Ansiklopedisi**, Başkent Yayınevi, Ankara.

SAY, A., (1997). **Müzik Tarihi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

UÇAN, A., (1996). **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.